

מים משמים

בשבוע האחרון היה חורף סוער. הילדים בודאי נהנו לרקוד בשלוליות, לצאת עם מטריות ולראות את הגשם הניתך בעוז. בארץ ישראל תקופת הגשם היא קצרה יחסית וגם השלג יורד לעיתים נדירות. במסגרת "מובילים" ניתן הרחבה של מושגי החורף הקשורים במים, גשם, שלג, ברד, ועוד.

סיפור בהפעלה

זוג מגפיים וחמישה ילדים (מצורף הסיפור בהפעלה)

מספרים על אימו של רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל ראש ישיבת פוניבז' ומקים עולם הישיבות בארץ ישראל, שבילדותו חווה עוני ומחסור בבית. כשהגיע החורף היו הם חמישה ילדים וזוג אחד של מעיל ומגפיים.

באחד מערבי החורף החלה סופת שלגים עזה, שלג גבוה ירד ורוח קפואה נשבה.

מה עושים בארץ ישראל כשיורד שלג? נשארים בבית עד שהוא נמס...

אבל רבי יוסף שלמה ואחיו החלו להתווכח מי מהם יוכל להשתמש בזוג המגפיים והמעיל היחיד.

כל אחד טען שהוא מוכרח ללכת ללמוד, כי הם מתחילים דף חדש, משנה חדשה והלימוד חשוב מאוד. אף אחד לא רצה להפסיד.

שמעה האם הצדיקה את הויכוח והחליטה. כולם ילכו לחיידר. היא העירה את האח הגדול השכם בבוקר, הלבשה לו את המעיל והמגפיים לקחה אותו לחיידר השאירה אותו וחזרה עם המעיל והמגפיים לקחת את האח השני וכך עשתה עד שהיו כולם בחיידר. ובחזור שוב לקחה כל אחד בנפרד.

העיקר לא להפסיד את לימוד התורה!

ילדים בוגרים יותר, אפשר להראות את הווארט:

בְּבֵית אֱלֹקִים נִהְלָה פֶּרֶגֶשׁ: (תהילים נה טו) לבית כנסת או לתלמוד תורה הולכים גם ברג"ש- ברוח בגשם ובשלג.

המלמד ינסה ל"החיות" את החוויה של הליכה בגשם סוער ורוח. האם זה נעים??

פעילות בדמיון:

כל הילדים קמים מהכסא והולכים בזוגות אחרי המלמד. כעת אנחנו הולכים לתלמוד תורה אבל קר מאוד ויש רוח חזקה כולם מחבקים את עצמם ומצטמררים.. משמיעים קול של רוח אווווואאאוווו... נהיה קר יותר מתחיל לרדת גשם, שמים ידיים על הראש, מרכינים את הראש, מנסים לחפש מסתור.. מתחיל לרדת שלג, מבוססים בשלג השלג גבוה... ובסוף כל אחד חוזר למקום.

המלמד שואל האם היה קשה ללכת במזג אויר כזה לחיידר?

מה נפסיד אם נשאר בבית ביום סוער?

מה נרוויח אם נלך לחיידר ביום סוער?

האם אתם מכירים סיפור נוסף עם איש צדיק שהלך ללמוד תורה וירד עליו שלג?

(אפשר לספר על הלל הזקן)

מחזור המים בטבע

בכל חורף יש לילדים הרבה שאלות על הגשם, השלג והברד.

מדוע יורד גשם? למה יורד גשם דוקא בחורף? למה יורד הרבה פעמים גשם ורק לפעמים שלג? למה יורד שלג רק במקומות גבוהים? למה יורד ברד? לאיפה כל המים שיורדים מהשמים נשפכים?

אפשר לתת לילדים לשאול עוד שאלות

להראות את התמונה של מחזור המים בטבע (מצורף) ולהסביר

השמש מחממת את מי הים. מהים עולים אדים ומהאדים נוצרים עננים העננים מצטברים לענן גדול וכשהוא כבר מלא וכבד באה הרוח מעיפה אותו והגשם יורד.

ניסוי

המלמד יקח כוס של מים רותחים (בזהירות) יעמיד מעליה כף יבשה ויראה לילדים את האדים העולים מהכוס ואת טיפות המים הקטנות שנוצרו על הכף.

דקלום- משחק אצבעות

בפעם הראשונה, מדקלמים, אפשר עם תנועות וכדאי בליווי תמונות מחזור המים, אחר כך אפשר לתת לילדים את התמונות בקטן (מצורפות), כל תמונה מלבישים על אצבע, בכל שורה פותחים אצבע נוספת ורואים את התמונה עליה מדברת השורה.

השמש מחממת את הים והגלים

לאט לאט אדים עולים

מהאדים יש עננים

גם גדולים וגם קטנים

כשהענן מגיע למקום קריר

יורד הגשם על העיר

מפתח הגשמים

לפעמים אנחנו רואים הרבה עננים אפורים בשמים ולא יורד גשם, לפעמים יש הרבה אדים בים ואין עננים. כי מי קובע מתי יורד גשם ומתי לא?

ה' שבשמים. רק לו יש את מפתח הגשמים ורק הוא מחליט מתי להוריד גשם.

אנחנו מתפללים לה' שירד גשם בכל יום בתפילה.

מה אנחנו אומרים? "משיב הרוח ומוריד הגשם ותן טל ומטר לברכה"

אם יש שנת בצורת, עוברים הרבה ימים בחורף ולא יורד גשם אז הרבנים אומרים להתחיל להוסיף בתפילה בקשה מיוחדת לשנת בצורת.

השנה ירד לנו הרבה גשם?

לא, עד חנוכה בכלל לא ירד וכעת ירד יום אחד והנחלים בכל הארץ התמלאו במים. אבל עברו שוב כמה ימים ואין גשם.

המים חיים לעולם

בשביל מה צריך שירד גשם?

שיהיה מים לשתייה, שיהיה מים לחיות ולבהמות, לניקיון, לכביסה, לצמחים השונים לפירות והירקות ועוד... כל שנה בתחילת החורף החקלאים ואיכרים בישובים ובשדות מתפללים שיהיה גשם.

נספר על מוישה החקלאי

הוא מגדל בשדה שלו ירקות

את הירקות שתלו בתחילת הסתיו

הפועלים חרצו שורות של תלמים באדמה

אחר כך זרעו את הזרעים של הירקות

וכעת הם מתפללים לגשם

הגשם ישקה את האדמה, הזרעים יגדלו, העגבניות יתפתחו. מוישי יקטוף את העגבניות וימכור אותן לחנות הירקות וכך תהיה לו פרנסה בשפע.

אבל אם לא ירד גשם, הזרעים יתקלקלו באדמה... וכל הסחורה תהרס... לא יהיה למוישה פרנסה... (אפשר לספר על חוני המעגל ועל סיפורים של תפילות על שנת בצורת משנים עברו)

כולם מחכים לגשם

שיר במנגינת "משיב הרוח"

התכסו השמים בשמיכה של עננים
וטיפות גדולות של גשם יורדות על הגנים
נעים עלים ברוח פותחים פה לשתות מים
ועוד טיפות של גשם יורדות מן השמים
שמחים האנשים שותים הם לרוויה
מים משמים גם לבהמה ולחיה
העצים והצמחים, הגן והשדה,
כל עץ וכל עלה לה' יודה!

מצוות עם מים:

יש לנו הרבה מצוות בתורה שעושים עם מים:
הילדים יחשבו ויענו תשובות בהתאם לתמונות המצורפות
נטילת ידיים, מים אחרונים, תשליך, טבילת כלים, הגעלת כלים, מים שלנו למצות, ניסוך המים
(כדאי לפרט מעט ולהסביר על כל מצווה).
אפשר לספר על רבי עקיבא כאשר היה בבית הסוהר, פעם אחת לא היו לו מספיק מים, הוא השתמש במעט המים שהיו לו לנטילת ידיים.

פעילות מוטורית

המלמד יצייר על הרצפה בטוש מחיק עננים גדולים. הילדים יהיו הטיפות יצטופפו בתוך העננים כשמלמד יתופף חזק-מזג האויר סוער- הילדים יתחילו לקפוץ מחוץ לטיפות כשהמלמד יתופף חלש- מזג האויר רגוע והטיפות יחזרו לעננים.

בשבוע הבא בעזרת ה' נרחיב על שלג, ברד ורוח.

משחקים מצורפים

משחק זיכרון זוגות כפפות (גילאי 3)

התאמת זוגות של כפפות על פי צבע הכפפות

לוח התאמת כמות (גילאי 4)

מעבירים כל לוח בלמינציה ונותנים לילדים להעביר קווים בטוש מחיק מהכמות אל המספר שבטור הנגדי.

שימושים במים (גילאי 5)

השלמת אותיות חסרות במילים

מעבירים את הדף בלימנציה, ונותנים לילדים להשלים את האותיות החסרות בטוש מחיק.
(לילדים צעירים יותר ניתן לתת את כרטיסי המילים -המלאים להעתקת אותיות חסרות)